

Ciprià Ciscar, el tercer home

Ei 33è Congrés Federal del PSOE ha rescatat de l'obscuritat un dels valors més fermes del socialisme valencià per convertir-lo en el nou secretari d'organització. Ciprià Ciscar (Picanya, 1946), després d'haver destacat en el Govern valencià –i potser justament per això– es va veure obligat a una llarga travessia penitent, finalment recompensada amb el número 3 del partit.

Durant l'agost del 1989 el secretari general del PSPV-PSOE, Joan Lerma, va comunicar al seu sots-secretari Ciprià Ciscar que el primer lloc de la llista per a les eleccions generals era seu. Era l'home indicat per a substituir l'anterior candidat, l'ex-ministre José María Maravall, i acabar amb el *cunierismo* a què s'havia vist obligat el partit. L'única incompatibilitat era el càrrec de conseller. El 15 de setembre es feia pública la decisió i quatre dies després Ciscar abandonava la conselleria de Cultura, Educació i Ciència, amb el cap molt vertical, a pesar que Joan Lerma li l'havia seccionat, somrient.

RAFA GIL

Ciprià Ciscar torna al món dels polítics vius després d'un parèntesi de porga en l'última fila del Congrés dels Diputats.

Durant 8 anys Ciprià Ciscar no només havia estat titular de la conselleria més dinàmica i amb més pressupost de la Generalitat valenciana: era "el conseller" per antonomàsia. L'opinió pública no en coneixia un altre, a pesar del rosari de cares i noms que configuraven el Govern valencià, i les enquestes internes el situaven en popularitat per damunt del propi president de la Generalitat. Havia impulsat la Llei d'Us i Ensenyament del Valencià, un pas legislatiu clau en la normalització lingüística, havia propiciat l'IVAM i havia fascinat amb el seu carisma i les seues iniciatives els agents culturals de tot el país, Joan Fuster inclòs. Lerma no s'equivocava en l'elecció: Ciprià era el candidat. Amb Ciscar a Madrid, el ciscarisme, el quist més voluminós sobre l'epidermis lermista, s'extingiria i els altres serien més fàcils d'extirpar.

Un plat precuinat. El plat fred que es menjava ara Joan Lerma, havia començat a preparar-se el 1985, després del IV Congrés Nacional del PSPV-PSOE, celebrat a Alacant en el mes d'abril amb el lema "continuem treballant pel canvi". El secretari general havia estat qüestionat per un ample sector de renovació encapçalat per Ciprià Ciscar, amb l'adscripció d'Antoni Asunción, i que aglutinava Antoni Garcia Miralles, Felip Guardiola i Rafael Blasco (noms que han anat quedant esculpits en el marbre funerari del partit del carrer d'Albacete sense pausa). En la inauguració del congrés la conspiració era compacta, convençuda i comptava amb possibilitats de triomfar, però en última instància Garcia Miralles desequilibra el complot i obliga a pactar una direcció de consens, ja que qualsevol altra actitud hauria pogut repercutir en la governabilitat de les institucions.

A pesar que Joan Lerma mantenia la secretaria general i continuava sent el referent institucional, el poder s'havia redistribuït, i el simple secretari executiu del III Congrés Nacional, Ciprià Ciscar, havia passat a ocupar la sots-secretaria general. Antoni Garcia Miralles conservava la presidència de la comissió executiva i Ciscar es convertia en "el tercer home" en importància orgànica del PSPV-PSOE, però en la principal alternativa a Lerma.

Ciprià Ciscar havia ingressat al PSPV-PSOE el 24 d'abril del 1979 i l'acreditava una sòlida trajectòria de lluita democràtica. Havia dirigit el Sindicat Democràtic d'Estudiants Universitaris de València i havia estat delegat de curs de la Facultat de Dret i del districte universitari de València. El 1967 havia estat detingut i empresonat per ser un dels organitzadors de la primera reunió preparatòria del Congrés d'Estudiants Demòcrates d'Espanya, i el mateix any va ser elegit secretari general de la Unió Nacional d'Estudiants de les Facultats de Dret d'Espanya, càrrec que va exercir fins el 1970. Dos anys

després havia tornat a ser detingut en una manifestació il·legal per l'1 de Maig, empresonat i multat amb 50.000 pessetes.

En la primera part de la dècada dels 70, Ciscar s'havia significat com un dels advocats laboralistes més actius del País Valencià i havia assumit arriscades defenses d'encausats demòcrates. Així, havia participat com a acusador privat en el judici sobre el cas de l'alacantí Miquel Grau, assassinat en el transcurs d'una manifestació nacionalista a principis de la transició. Havia format part de la Junta i la Platajunta Democràtica, i a instàncies de la Junta Democràtica de Picanya, el seu poble, que provocà unes eleccions el 1976, va ser el cap de llista a l'alcaldia de la candidatura democràtica promoguda per la iniciativa popular, resultant elegit alcalde. Ciprià Ciscar havia estat el primer alcalde a dedicar una plaça al País Valencià (1978) i el seu ajuntament s'havia anticipat a tots en sol·licitar l'autonomia per al País Valencià, només constituir-se el I Consell Pre-autonòmic, l'abril del mateix any.

Havia contribuït a la formació de pròxims regidors en la comarca de l'Horta, de cara a les primeres eleccions municipals del 1979, i, ja com a militant del PSPV-PSOE, va ser reelegit alcalde. El 1981 havia estat nomenat conseller de Cultura del IV Consell Pre-autonòmic, presidit pel centrista Enrique Monsonís i amb la delirant Amparo Cabanes Pecourt en Educació, en un dels moments de màxima crispació de símbols i denominacions, conjuntura que el va situar en l'ull de l'huracà anticatalanista alimentat pel diari *Las Provincias*. En març del 82 havia estat elegit diputat provincial de València i havia presidit la comissió de Cultura, Educació, Esports i Turisme, coordinant la política cultural entre el Consell i la Diputació de València. I en desembre del mateix any, en el govern de transició de la Generalitat valenciana, entre l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia i les primeres eleccions autonòmiques del 1983, va ser nomenat conseller de Cultura, Educació i Ciència, càrrec que ara abandonava per un escó en l'última fila del Congrés dels Diputats de Madrid.

L'endemà mateix del IV Congrés Nacional, els incondicionals del secretari general havien posat en marxa una legió de fontaneria, la missió de la qual no era només l'obstrucció dels conductes, sinó la supressió de totes les vies que no conduïren a Lerma, principalment la de Ciscar. El lermisme jugava amb avantatge: l'enorme volum de gestió del seu departament requeria la concentració absoluta de Ciprià Ciscar, i el conseller no només rebutjava el combat obert, sinó que repudiava la presència institucional com a forma de control de l'organització per considerar que el clientelisme era una perversió de l'actuació política, mentre que els seus adversaris no tenien manies. La inacció i la inexpressivitat emocional que, sovint, mani-

festava als seus, va ser interpretada com una dimissió definitiva a ser l'alternativa en el control del PSPV-PSOE. Durant tots aquests anys Ciscar s'havia engolit més espases que un faquir pel fet de renunciar a la batalla oberta que li presentava el lermisme, com si fóra un Ghandi de Picanya, i aquesta actitud irresoluta i indecisa va apartar del seu corrent els qui no volien la capitulació (Antoni Asunción) i els addictes al càrrec, que es van abraçar efusivament al corrent hegemònic. Sense Ciscar al front de la conselleria, el ciscarisme era una opció messiànica, un repte ascètic. I s'ha de dir

RAFA GIL

que alguns l'han practicat en l'espiritualitat de la intempèrie.

D'ocult a tapat. Ciscar va passar els primers anys a Madrid inadvertit, mentre els sapadors de l'oficialisme aplanaven l'orografia socialista valenciana. Ciscar consagrava el seu temps al Congrés dels Diputats a través de dues comissions: Educació i Cultura i Afers Estrangers, de la qual era vice-president primer. Per aquells dies el front se li intensificava i el cabell li formava una diadema de rulls en la vertical del crani que ha resultat tan resistent com un espigó marí. Havia circulat que el partit li havia imposat silenci, i que els mitjans de comunicació públics valencians tenien la consigna d'obviar-lo. Fóra cert o no, Ciscar se sabia camuflar amb molt d'ofici i ser un diputat invisible. Va ser necessària la invasió de Saddam Hussein a Kuwait perquè donara senyals de vida acompanyant l'aleshores ministre d'Afers Estrangers Francisco Fernández Ordóñez en les compareixences públiques, en qualitat de vice-president primer de la comissió. Tenia les constants vitals al màxim; les polítiques, al mínim.

El PSPV-PSOE havia perdut el govern de la ciutat de València, i el nom de Ciscar era acariaciat en alguns sectors com l'únic capaç de recu-

Diuen que Lerma el va proposar com a home de consens, i que Guerra el va acceptar perquè podia significar una bomba d'efecte retardat per al secretari general del PSPV-PSOE, convertit al felipisme en última instància.

perar la plaça perduda, però el 95 quedava lluny i ell, a pesar d'ocupar la sots-secretaria general del partit, només decorava la situació. El 1993 va ser l'any dels comicis generals més incerts, i sobre Ciprià Ciscar va tornar a recaure la responsabilitat d'encapçalar la candidatura del PSPV-PSOE per la circumscripció de València. Si el 1989 tenia la lectura d'un correctiu, ara ben bé podia ser un premi al seu autisme polític. La nit del 6-J Ciprià Ciscar tenia la desgràcia de presidir una llista que era derrotada en les urnes per primera volta pel PP, circumstància que potser el descartava com a valor municipal. Els més lermistes que Lerma, sumats en profundes elucubracions introspectives, van arribar a insinuar que la renovació passava per retirar el candidat de la circulació, atès el seu escàs ganxo electoral. Ciprià Ciscar va tornar a l'escó de l'última fila, per tal de diluir-se en l'entapissat de l'escó.

La celebració del 33è Congrés Federal del PSOE havia deshivernat Ciscar una volta més. Era un dels noms amb què Joan Lerma —Lerma abraça però no solta— pretenia negociar aprofitant el seu paper destacat de president del congrés. Ciprià Ciscar podia ocupar la secretaria de Formació, la d'Estudis i Programes o la de Cultura. O aquesta, si més no, era la hipòtesi de treball. Les negociacions entre Felipe González i Alfonso Guerra es compliquen a mida que transcorren les sessions d'un congrés que passa del divendres 18 al diumenge 20 de març sense concretar el candidat a la secretaria d'organització, ocupada fins aquell moment per un guerrista: José María Benegas. Alfonso Guerra, que no podia mantenir Benegas en el càrrec, veda les propostes de Carmen Hermosín i de Jesús Quijano i la negociació queda blocada. En aquell moment, el nom de Ciscar no era descabellat. Era renovador des del 1985, integrador des dels seus orígens i havia sabut equidistar-se en la confrontació actual. Diuen que Lerma el va proposar com a home de consens, i també que Guerra el va acceptar perquè, coneixedor de les friccions entre Ciscar i Lerma en el passat, podia significar una bomba d'efectes retardats per a un Lerma que havia optat pel felipisme. En tot cas, no seria just que, més que per la seua capacitat —que amb tota seguretat supera la mitjana dels membres del Govern— haguera estat rescatat per la conjuntura. Aquests dies ha deixat l'escó de l'última fila, com a conseqüència de la redistribució resultant del 33è Congrés Federal, per a passar a un lloc preferent en l'hemicycle, el que ocupava José María Benegas en la fila superior al banc ministerial. Ara que la seua cabellera grisa i ondulant ha eixit del forat negre, els qui no el coneixen es pregunten si és nou, i els qui saben la seua trajectòria lamenten que el PSOE manifeste símptomes de metastasi perquè hauria arribat a ocupar un escó blau.

Miquel Alberola